

Po zavedení jazykové přípravy na ZŠ přichází změna na SŠ - bude to stačit?

Praha 27. června 2022

Ministerstvo školství poslalo do meziresortního připomínkového řízení návrhy na změny vyhlášek základního a středního vzdělávání, jež se vztahují k jazykové přípravě pro žáky z ciziny. Změny mají reagovat na velký počet nově přichozích dětí a žáků z Ukrajiny. MŠMT nově zavádí jazykovou přípravu i pro žáky střední škol, což je dlouhodobě poptávaná změna jak experty, tak pedagogy škol. Navrhované změny ale mohou mít menší efekt, než si ministerstvo slibuje. A než je potřeba.

Jazyková příprava na základních školách byla po dlouhodobém úsilí změněna vloni v září. Pilotní rok ukázal, že to byla změna potřebná, mnohde pomohla zlepšit přístup škol k podpoře nově přichozích žáků s neznalostí nebo nízkou znalostí vyučovacího jazyka. Ukázal ale také, že obavy a výtky, které zaznívaly již před spuštěním pilotního roku, byly oprávněné. Ze dvou existujících analýz (jednu zpracovala [META](#), druhou MŠMT) vyplývají zásadní podněty pro úpravu. Nový návrh vyhlášky tyto podněty ale vůbec nereflektuje. Například požadavku většiny škol mít možnost učit zvlášť děti z prvního a druhého stupně MŠMT nevyhovělo. Stejně tak původně avizované snížení maximálního počtu dětí ve skupině z deseti na osm nakonec ve vyhlášce nenajdeme.

„Navrhovaná úprava je pro nás velkým zklamáním. Vedení MŠMT dalo přednost ekonomické úspoře před kvalitou vzdělávání. A to je z dlouhodobého hlediska velmi krátkozraké. Výuka ve skupině, kde jsou děti s různými mateřskými jazyky, s různou jazykovou úrovní a navíc od první do deváté třídy je jen pro pedagogického supermana. Ačkoliv věřím, že učitelé dělají, co mohou, toto je příliš složité,“ hodnotí návrh Kristýna Titěrová, programová ředitelka META. „Kvitujeme úpravu určování škol, kdy mohou být do sítě škol zařazeny také ty, které mají 5 a více dětí s potřebou jazykové přípravy. Bohužel ale v návrhu chybí finance na koordinaci jazykové přípravy. A to školy odrazuje. Mají-li koordinovat výuku i pro okolní školy, musí na to mít vyčleněnou pracovní sílu, včetně finančního ohodnocení,“ dodává Titěrová.

Pilotní rok také ukázal, že většina určených škol poskytovala jazykovou přípravu pouze pro své žáky (85 % podpořených žáků bylo kmenovými žáky určené školy). Toto by nový návrh měl také reflektovat.

Úplnou novinkou je jazyková příprava pro středoškoláky. META dlouhodobě upozorňuje na potřebu jazykové přípravy i na SŠ, ideálně formou ročního přípravného kurzu před vstupem na SŠ. Návrh MŠMT počítá se zavedením jazykové přípravy realizované primárně po vyučování, a to v rozsahu až 200 hodin. Ačkoliv není navrhovaný rozsah podpory zdaleka dostatečný, jde o dobrý začátek. Ke zvládnutí výuky na střední škole je potřeba minimálně úroveň B1, na tu ale žáci za 200 hodin samozřejmě nedosáhnou, zejména pokud je jejich vstupní znalost jazyka téměř nulová. Na efektivitu a kvalitu výuky bude mít navíc negativní dopad zejména velikost skupin. V návrhu MŠMT je uvedeno maximum žáků ve skupině 15. Takový počet žáků se bohužel při výuce jazyků odráží na kvalitě a efektivitě výuky, zejména pro učitele začínající s výukou češtiny jako druhého jazyka je takový počet příliš vysoký. Zvláště pokud ve skupině budou žáci s různou úrovní češtiny a s různými mateřskými jazyky.

„Za velkou překážku zavedení systému považujeme hlavně omezenou účinnost na jeden rok. Zajímá nás, co bude dál? Pokud bude jazyková příprava na SŠ zajištěna pouze na 1 rok, nebude pro střední školy motivační se do takto organizačně náročné agendy pouštět. Ze zkušeností se zaváděním jazykové přípravy na ZŠ víme, že implementace takovéto velké změny vyžaduje mnoho času na usazení tak, aby byla funkční. Oproti ZŠ mají SŠ navíc svá specifika, která hladké zavedení jazykové přípravy budou ztěžovat,“ obává se Michaela Jiroutová, odborná pracovnice pro SŠ.

Obě vyhlášky navíc stále ponechávají bez nárokové podpory žáky s dvojitým či českým občanstvím, kteří do českých škol přicházejí bez znalosti či s nízkou znalostí vyučovacího jazyka. Ti se mohou do skupin připojit pouze „navíc“. Pilotní rok ukázal, že se tak děje pouze v minimu případů (94 % žáků v jazykové přípravě bylo těch s nárokem). Tito žáci tedy nemají rovný přístup k podpoře, kterou pro svou školní úspěšnost nutně potřebují.

Podklady:

[Komentáře k vyhlášce pro ZŠ](#)

[Komentáře k vyhlášce pro SŠ](#)

[Doporučení k jazykové přípravě](#)

[Nový systém jazykové přípravy v praxi. Kvalitativní vyhodnocení.](#)

Kontakt pro média:

Kristýna Titěrová, programová ředitelka META, o.p.s., titerova@meta-ops.cz, 777 952 109